

Måndagen den 31 Mars.Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 24 innevarande månad.

§ 2.

Föredrogos och hänvisades till Lag-Utskottet Kongl. Maj:ts nådiga propositioner: med förslag till förordning angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft egande utslag; samt om antagande af en författning angående utsträckt tillämpning af straffarbets verkställande i enrum.

§ 3.

Vid föredragning dernäst af Kongl. Maj:ts proposition om antagande af ett förslag till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket, anförde:

Herr Friherre Ericson: Uti den nu föreliggande Kongl. propositionen är det fråga om beskattning af en för vårt land ny industri och produktion, och det synes mig derföre vara af den största vikt, att man icke från början vidtager sådana åtgärder, som kunna verka hämmande på denna industri, utan att man i stället bygger beskattningen på sådana grunder och ordnar densamma på sådant sätt, att man derigenom snarare uppmuntrar och befrämjar denna industris utveckling. Jag tror icke, att det af Kongl. Maj:t nu föreslagna sätt för beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket går i den rätta riktningen, och jag anhåller derföre att nu få yttra några ord i anledning af den Kongl. propositionen, och att detta mitt yttrande måtte åtfölja densamma till vederbörligt Utskott, på det att de betänkligheter, som kunna hysas emot Kongl. Maj:ts förslag, må på detta sätt komma till Utskottets kändedom.

Det af Kongl. Maj:t föreslagna sättet för att uttaga skatt af ifrågasvarande produktion består deruti, att man beskattar sjelfva råvaran eller betan. Denna beskattningsmetod brukas i Tyskland och har länge der användts, och man kunde möjligen af detta förhållande draga den slutsats, att denna metod är den fördelaktigaste, enär tyskarne äro ett praktiskt folk och hafva hunnit långt i denna industri. Ett annat beskattningssystem följer man i Belgien och Frankrike, hvilket kan inhemtas af

den berättelse som blifvit till Kammarens ledamöter utdelad, nemligen det att beskatta sjelfva fabrikatet. Detta system tillämpas dock något olika i dessa begge länder, enär det i Belgien är den ur betorna utpressade saften, som utgör det direkta föremålet för beskattningen, under det att man, enligt den franska beskattningsmetoden, hvilken ock otvifvelaktigt är den mest rationela, om den rätt tillämpas, beskattar sjelfva fabrikatet: det producerade sockret. Vid beskattning af sjelfva råmaterialet eller betan är gifvet, att det är betornas vigt, som omedelbart lägges till grund för beskattningen, sålunda att lika stor skatt åsättes en viss vigt. Men nu förhåller det sig så, att sockerhalten hos olika betor är olika stor och kan variera ända från 12—15 procent till 5, 6 eller 7 procent. Då vid denna beskattningsmetod sjelfva betan utgör det direkta föremålet för beskattningen, och den af staten använda kontroll icke går ut på en analys af hvarje särskild betas verkliga sockerhalt, så måste man naturligtvis taga en viss medelprocent af sockerhalten hos en viss vigt af betor till grund för bestämmandet af skattebeloppet. Häraf blir då den följd, att staten på de mera sockerrika betorna gör en förlust, som dock ersättes af betor med mindre sockerhalt. Skilnaden i olika betors sockerhalt är för staten således af ingen betydelse; men för producenten är denna skilnad ingalunda likgiltig, ty det är gifvet, att han för mindre sockerrika betor icke allenast får mindre betaldt af fabrikanten derföre att hans betor äro mindre sockerhaltiga, utan dessutom inköp af mindre sockerhaltiga betor ytterligare försvåras, då för desamma skall erläggas skatt för socker, som alldeles icke finnes, nemligen i de betor, hvilkas sockerprocent understiger den antagna normalprocenten. Men då, såsom erfarenheten visat, betorna i början och innan produktionen hunnit till någon högre utveckling äro mindre sockerhaltiga, och då således redan sjelfva sockerbetproduktionen är i början ofördelaktig för jordbrukaren, derigenom att betorna, innan den för deras odling använda jord bragts i full kultur, betinga ett mindre pris, än det han sedermera kan erhålla i samma mån som betskördarne genom bättre odling och skötsel blifva både i kvantitativt och kvalitativt hänseende af bättre beskaffenhet, så måste det af Kongl. Maj:t nu föreslagna beskattningssätt hämmande inverka på jordbrukarens lust att använda sin jord till betproduktion, hvilken lust i stället borde uppmuntras. Det hufvudsakligaste skälet för den af Kongl. Maj:t föreslagna beskattningsmetod är det, att denna metod är i afseende på kontrollen den enklaste, billigaste och minst besvärliga; men jag tror, att man numera har instrumenter och metoder af den beskaffenhet, att det icke möter någon synnerlig svårighet vid att uträkna och bestämma den producerade varans sockerhalt. Såsom ett bevis derpå tillåter jag mig nämna, att man i allmänhet vid försäljning af sockerpartier i utlandet bestämmer priset efter den verkliga sockerhalten. Det är i min tanke af synnerlig vigt för oss, att vi i afseende på sättet för beskattningen af hvitbetssockertillverkningen i riket icke slå in på den bog ifrågavarande Kongl. förslag afser, enär jordmänen i vårt land är så ytterst ojemn, att på helt närbelägna orter, der betor odlas, betornas sockerhalt kan vara helt olika, och en beskattning på det af Kongl. Maj:t nu föreslagna sätt skulle i hög grad både för fabrikanten och producenten försvåra denna industris utveckling. Jag har mig ock bekant, att

man i Tyskland redan är betänkt på att öfvergå till det i Frankrike brukliga och i min tanke enda rationela beskattningssättet, eller att beskatta det producerade sockret. Äfven om det nu föreslagna beskattningssättet blott är afsedt att blifva ett experiment, kan jag icke förorda detsamma, ty jag finner intet skäl dertill, utan jag hemställer att Utskottet måtte taga denna fråga i noggrant öfvervägande och dervid jemföra de olika beskattningsmetoder, som i andra länder äro brukliga, samt vågar hoppas, att Utskottet kommer att fästa ett tillbörligt afseende vid de svårigheter, som genom antagande af Kongl. Maj:ts förslag skulle, i min tanke, uppstå för och så att säga blifva en hämsko på en snabb och lycklig utveckling af den inhemska hvitbetsproduktionen.

Herr Lyttkens: Då denna fråga förra gången förevar, arbetade Riksdagen under högst ogynsamma förhållanden, nemligen brist i statskassan och finansiell nöd. Man befarade då, att, om hvitbetssockertillverkningen inom landet skulle nå den utveckling, att man kunde i någon mån inskränka importen af rörsöcker, staten skulle förlora en betydlig inkomst och statsbristen i följd deraf ökas. Sedermera har genom lyckliga konjunkturer inträdt en sådan förändring i den finansiella ställningen, att vi hafva öfverskott i statskassan, och att man derför kunnat nedsätta tullen på socker. Hvilken inverkan har denna nedsättning haft på den inhemska sockertillverkningen? Jo, den att det skydd, denna tillverkning egde, minskats. Då tullen på råsocker nedsattes med 2 öre, blef ock priset på råvaran i samma mån lägre, och fortfar man med tullenedsättningen, kommer detta skydd följaktligen att till slut alldeles upphöra. Det löfte hvitbetssockertillverkningen fick, nemligen att i tre år vara befriad från all beskattning, och under skydd af bestående förhållande tillgodonjuta det skydd som då egde rum, har den på detta sätt icke fått tillgodonjuta.

I den nu föreliggande Kongl. propositionen är föreslaget att beskatta hvitbetssockertillverkningen i riket på det sätt, att man lägger skatt på sjelfva råmaterialet eller betan. Det praktiska resultatet deraf blir det, att betorna komma att betinga ett mindre pris och att en direkt beskattning lägges på jordbruket, som visst icke arbetar under så gynsamma förhållanden att det tål vid ytterligare beskattningar, utan heldre borde höjas öfver sin nuvarande ståndpunkt. Jag tror, att en klok statshållning bör hafva till syftemål, att de värdefullaste varor kunna inom landet produceras. I detta fall intager sockerbetsodlingen ett framstående rum, ty sockerproduktionen beröfvar ej jorden några för växterna nödvändiga näringsämnen, helst som affallet från hvitbetssockerfabrikerna ersätter de af betorna ur jorden tagna växtnäringsämnena. Utan tvifvel vore det en stor nationalvinst, om betproduktionen kunde till största delen uttränga odlingen af hafra i och för utskeppning, som utsuger jorden. Men hämmas denna produktion redan i sin första knoppning, så kommer den aldrig till full utveckling. Det är visserligen sannt, att vi för närvarande tyckas vara mycket kapitalstarke, men man kan icke hoppas, att detta lyckliga förhållande skall i all framtid fortfara. Ifrågavarande industri erfordrar så stora kapital, att de blott kunna åstadkommas genom

nom associationer och icke af den enskilde jordbrukaren. Om man nu beskattar hvitbetsproduktionen, så kan deraf blifva en följd att jordbrukaren afskräcker från betodlingen, och derigenom göras de stora kapitaler, som äro nedlagda i fabrikerna, ofruktbara, ty oafsedt skatten, är denna produktion, synnerligast i början, innan jorden hunnit att göras tjenlig derför och arbetarne blifvit inlärda dertill, förenad med stora svårigheter och uppoffringar, att man ganska lätt afskräcker jordbrukaren från denna för hela landet viktiga odling. Antager man det af Kongl. Maj:t nu föreslagna sätt, nemligen att beskatta sjelfva betorna utan afseende på deras sockerhalt, så kommer detta att verka derhän, att sockerfabrikanterna måste nedsätta priset på råvaran, nemligen betorna. Jag har förliden höst varit i tillfälle att se betor, hvilkas sockerhalt vida understeg det af regeringen nu föreslagna medium af sockerhalt hos betor af en viss vikt. Sådana betor kunna, om nu föreslagna beskattningsgrund införes, ej betalas efter sitt verkliga värde, utan derifrån afdragas skatten för den felande sockerhalten. Det blifver en både kvantitativ och kvalitativ beskattning, som kommer till följd deraf att blifva orättvis och träffa hårdare den ena producenten än den andra, allt efter de olika jordmåner, hvarå betan växt och efter förhållande, som ej ligger inom jordbrukarnes förmåga att inverka på.

Af dessa skäl kan jag icke ingå på en beskattningsmetod, sådan som denna, ej heller på hela denna nya skattetitel, emedan vi ej behöfva införa sådana, då ej behovet påkallar dem, utan önskar att hela frågan måtte tillsvidare uppskjutas. Jag anhåller, att detta mitt yttrande måtte få åtfölja den Kongl. propositionen till vederbörligt Utskott och hoppas, att Utskottet må taga denna för vårt jordbruk så viktiga fråga i noggrannt öfvervägande.

Herr Statsrådet Wærn: Det är ganska riktigt att, såsom de föregående talarne anmärkt, åtskilliga invändningar kunna framställas mot det af Kongl. Maj:t nu föreslagna sätt för beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket, nemligen att lägga skatten på sjelfva råmaterialet. Det är också sannt att ur principiell synpunkt mycket talar för införande af det franska beskattningssystemet eller en produktbeskattning. Jag anser dock, att det för närvarande är omöjligt att hos oss införa den sistnämnda beskattningsmetoden, och att den nu ifrågasatta måste anses såsom den lämpligaste, åtminstone till en början, och innan denna industri hunnit någon större utveckling. Det är gifvet att, om skatten bestämmes till ett mycket högt belopp, densamma kommer att verka hindrande på ifrågavarande industri och att, när den nått ett visst belopp, hvarje tillökning deruti skall blifva för industrien betungande. Men nu är den franska beskattningsmetoden förenad icke blott med dryga kontrollkostnader för staten, utan ock med så mycket besvär och så stora svårigheter för fabrikanterna, att det är omöjligt att genast införa denna metod, utan att derigenom ådraga äfven fabrikanterna kostnader, hvilka måste verka alldeles på samma sätt, som en förhöjning i skatten. De, som anse denna redan hög nog att för industrien vara hinderlig, böra derföre icke förorda en beskattningsmetod, hvilken i hög grad fördyrar fabrikationen; ty alla så-

dana åtgärder, som hafva till följd att fabrikationen väsendtligt fördyras, verka, utan afseende på om de kallas skatt eller kontrollkostnader, om de uppbäras vid vägningen af betorna eller tillkomma på annat sätt, till förminskning i eller upphäfvande af den vinst, som utan dem skulle erhållas, och, derest de sätta fabrikanten ur stånd att för betorna betala ett tillfredsställande pris, hämmande icke blott på sjelfva sockerfabrikationen utan äfven på betproduktionen, samt således till stort men för dem, som sälja betor. Dessutom är det icke så alldeles gifvet, att produktbeskattningen alltid faller jemnt, enär denna metod i tillämpningen gifver ganska osäkra resultat och således den ena gången högre, den andra lägre. Det enda sätt man har för åstadkommande af en fullt rättvis uppskattning af fabrikatets sockerhalt är polarisationen, men denna metod fordrar så stora vetenskapliga insigter, att densamma ännu icke vid beräkning af skatten vunnit tillämpning i Frankrike, utan der bedömes sockerhalten genom att jemföra sockrets olika färgnyanser. Denna uppskattningsmetod lemnar dock långt ifrån fullt tillförlitliga resultat, enär det redan i afseende på kolonialråsockret, hvilket man begagnat för att genom jemförelse dermed utröna halten hos hvitbetssockret, visat sig, att råsocker från skilda produktionsorter eller till och med från samma koloni men från olika fabriker förete väsendtliga skiljaktigheter i färgnyansen vid samma sockerhalt, och deraf uppstående svårighet att bedöma den rätta sockerhalten blir ännu större då råsocker, erhållet från betor, skall jemföras med det, som kommit från kolonierna, ty deras färgtoner äro väsendtligt olika, Typer, enbart för betsocker anses ock otillförlitliga. Denna metod är således icke så enkel, som man skulle kunna tro.

Kongl. Maj:t har ansett det nödvändigt att tillsvidare införa råämnesbeskattningen, utan att dock dervid uppgifva hoppet om möjligheten att framdeles kunna förändra den till den mera principenliga produktbeskattningen med undvikande af de dermed nu förenade olägenheter. I detta fall bör man suspendera sitt omdöme till dess man finner, i hvilken riktning sträfvet till åstadkommande af en enkel, billig och rättvis produktbeskattning måste gå.

En talare har redan nämnt, att man flerstädes i Tyskland funderar på att, från den nu der brukliga beskattningsmetoden, hvilken är den af Kongl. Maj:t här föreslagna, öfvergå till produktbeskattningen, hvarvid man dock säkert tänker sig enklare kontrollåtgärder än de i Frankrike brukliga. I Danmark, der fabrikationen af hvitbetssocker ännu ej vunnit någon utveckling, har man antagit en lag om produktbeskattning. Sannolikt är att man i flera andra länder sträfvar efter att kunna införa en produktbeskattning utan att dervid underkasta sig de olägenheter och kontrollkostnader, som äro förenade med det franska beskattningssystemet, men i verkligheten har man ingenstädes ännu kommit derhän. För öfrigt får jag nämna, att i vårt land finnas högst få personer, som skulle kunna utöfva den kontroll, hvilken erfordras vid tillämpning af den franska beskattningsmetoden.

Hvad angår anmärkningen derom, att redan den nu föreslagna skatten skulle verka hämmande på betproduktionen, så tillåter jag mig erinra, att denna skatt för den närmaste perioden är alltför låg, för att i något hänseende utöfva någon menlig inverkan. Jag är öfvertygad om, att Ut-

skottet skall taga denna viktiga fråga i noggrannt öfvervägande, och är glad deröfver, att representationen egnat sin uppmärksamhet åt densamma. Jag har med detta yttrande icke afsett att motsäga hvad de föregående talarne anfört, men jag anser det vara omöjligt, att för nu ifrågavarande period införa och tillämpa en annan metod för beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket än den af Kongl. Maj:t nu föreslagna. Jag tror ock, att man måste uppskjuta allt bedömande af den ena eller andra metodens företräde, till dess man om dithörande förhållanden samlat en erfarenhet inom vårt eget land.

Herr Carl Anders Larsson: Då fråga om beskattning af hvitbetssockerfabrikationen förut inom Riksdagen förevarit, har jag motsatt mig densamma, emedan jag ansett att fabrikationen vore en löflig näring, som borde på allt sätt uppmuntras och icke qväfvas i sin linda. Man har förut till och med velat genom premier uppmuntra denna fabrikation, men nu äro meningarne så förändrade, att det icke torde mycket löna sig att förfäkta sina åsigtter mot beskattningen. Emellertid tillåter jag mig erinra om, att jag sökte visa att staten, om den lade skatt på hvitbetssockerfabrikationen, skulle handla liksom en person, den der, nöjd med sin ränta, ville kasta bort hela sitt kapital. Man säger att, om Sverige kunde producera socker sjelf, så skulle sockertullen gå förlorad. Denna inkomst är dock endast en ringa bråkdel, men ett stort kapital förlösas, om man envisas att icke låta näringen fritt utveckla sig.

Jag eger icke speciel kännedom om de olika beskattningsmetoderna och kan således icke bedöma, hvilken af dem, som kan han hafva företrädet, men jag måste bekänna, att jag finner det högst besynnerligt att den ifrågavarande näringen i Kongl. Maj:ts proposition anses lika vådlig, som bränvinstillverkningen, så att en hel här af nya kontrollanter behöfver tillskapas för att öfvervaka densamma. Det är klart, att detta kommer att i hög grad försvåra inrättandet af hvitbetssockerfabriker här i landet. Man har redan exempel på en person, som skänkt bort en färdigbyggd fabrik af fruktan för de dryga kostnader, som kontrollerna skulle medföra. Jag hemställer derfore till Utskottet, att det icke måtte sätta alltför stort misstroende till hvitbetssockerfabrikanterna, utan anse dem lika ärliga som andra fabrikanter. Huru orimligt skulle det icke vara, att i spinnerier, klädesfabriker och dylika inrättningar tillsätta kontrollanter för att mäta hvarenda tum?

Då frågan sist var före inom Riksdagen, påstod en sakkunnig man att, om man sådde hvete på jorden, skulle man förtjena långt mera än om man odlade hvitbetor. Jag vågade då icke motsäga honom, men sedan dess hafva flera hvitbetssockerfabriker uppstått, och erfarenheten har visat, att odlingen af betor är för jordbruket långt mera vinstgifvande än hveteodlingen, hvilket jag nu med kalkyler skulle kunna visa.

Jag önskar att Bevillnings-Utskottet måtte noga taga i öfvervägande, huruvida det kan vara klokt att kasta bort stora summor för att tillskapa en ny kontrollörkorps, och om icke något annat beskattningssätt skulle kunna användas, än ett sådant, som gör en ny klass af tjänstemän nödvändig.

Herr Sjöberg: Den talare, som först yttrade sig i anledning af Kongl. Maj:ts förevarande proposition riktade sina anmärkningar mot den kontrollmetod Kongl. Maj:t föreslagit, hvilken, enligt talarens förmenande, skulle leda till ett mindre tillfredsställande resultat än de andra metoder, som i några främmande länder begagnas för kontrollen af hvitbetssockerfabrikationen.

De andre talarne tycktes betrakta saken ur den synpunkt, att ifrågasvarande fabrikation borde vara fri från all skatt. Dessa sednare yttranden äro dock särdeles enkla att bemöta, ty frågan, om skatt bör påläggas fabrikationen, eller icke, är redan afgjord genom 1869 års Riksdags beslut och den derpå grundade Kongl. kungörelsen den 15 Oktober samma år angående beskattning af hvitbetssockertillverkningen inom riket. För närvarande är emellertid blott fråga om rätta sättet för beräklandet af det så kallade sockerutbytet. Nu torde icke heller vara lämpligt att ingå i några närmare betraktelser rörande sjelfva saken eller om det beskattningssystem, hvilket Kongl. Maj:t föreslagit, må vara det bästa, utan jag vill endast, i fråga om de olika beskattningsmetoderna, fästa Kammarens synnerliga uppmärksamhet på en till Kammarens ledamöter nyligen utdelad berättelse, angående hvitbetssockerbeskattningen i de till tyska tullföreningen hörande stater jemte Frankrike och Belgien, afgifven af en fullt sakkunnig person, som på vederbörliga orter undersökt tillämpningen af de olika metoderna. Jag förmodar, att, om Kammarens ledamöter behaga taga kännedom af denna särdeles förtjenstfulla berättelse, utmärkt icke blott för stilens klarhet, utan äfven för det sakrika innehållet, skola de finna, att den beskattningsmetod, hvilken Kongl. Maj:t förordat, eller den tyska, under närvarande förhållanden eller med hänsende till hvitbetssockertillverkningens nu varande ståndpunkt här i landet, har företräde framför både den belgiska och den franska.

Jag har ansett mig ega så mycket större anledning att fästa Kammarens uppmärksamhet på denna berättelse, som någon ledighet från de mest påträngande riksdagsgöromålen nu stundar och en hvar derigenom kan komma i tillfälle att taga närmare kännedom af berättelsen, som sprider ljus i frågan och bör vara afgörande för densammes riktiga bedömande.

Efter denna öfverläggning, som nu förklarades slutad, blef denna Kongl. proposition hänvisad till Bevillnings-Utskottet; och skulle till Utskottet jemväl öfverlemnas de i anledning af samma Kongl. proposition nu afgifna yttranden.

§ 4.

Vidare föredrogos och blefvo till Stats-Utskottet hänvisade följande Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen, nemligen:

1:o) om meddelande af en bestämmelse rörande förvaltningen af skogar, tillhörande militieboställen, som för löningsfondernas räkning utarrenderas;

2:o) om pension å allmänna indragningsstaten för förre häradskrifvaren H. Larsson; samt

3:o) om eftergift af ett delegarne i sterbhuset efter båtföraren Anders Andreasson i Styrö Tången ådömdt belopp.

§ 5.

Då härefter till föredragning förekom Kongl. Maj:ts nådiga proposition om anvisande af medel till bestridande af utgifterna för Kongl. Maj:ts kröning, begärdes ordet af

Herr Jöns Pehrsson, som yttrade: Ehuru det icke kan synnerligt mycket löna mödan att yttra sig vid remissen af ett ärende, vill jag dock icke låta detta tillfälle gå förbi utan att nedlägga några ord till protokollet. Jag kunde väl tro, att Stats-Utskottet icke skulle kunna undgå att behandla denna fråga, men jag hade hoppats att vi icke skulle få emotse begäran om ett så högt anslag för ifrågavarande ändamål. Jag tror icke att flertalet af denna Kammars ledamöter väntat, att Kongl. Maj:t skulle anse 70,000 R:dr behöfliga för sin kröning. Jag hoppas Utskottet må allvarligt öfverväga, om denna summa verkligen kan vara nödvändig. Ingen kan väl med fullt allvar påstå, att kröningen är en absolut nödvändig eller nyttig akt. Om den skall betraktas såsom en uteslutande religiös handling, såsom den rätteligen bör anses, så behöfver väl icke dervid utvecklas en ståt, som kostar 70,000 R:dr. För min del vill jag icke säga nej till allt anslag för Kongl. Maj:ts kröning, men vill att endast en liten summa dertill anslås.

Om man går upp på Riksmuseum och betraktar de gamla kröningsdrägterna och öfriga minnen från fordna konungars kröning, så finner man, att dervid en lyx och ståt utvecklats, som väl med skäl må anses såsom endast hörande till försvunna tider. Om kröningen betraktas såsom en religiös handling, så behöfver dess värde icke förhöjas genom dylika kvarlevor från gamla tider, och folkets valda ombud tillhör det att tillse att icke större ståt användes, än Konungen behöfver för den enkla handlingen att allvarligt böja sina knän för den evige Konungens thron, som vi alla kunna behöfva. Utan ett sådant allvar skadar akten både samhälle och religion, helst om dervid utvecklas en lyx, som alltid och i alla tider skadat folk, och haft svåra följder eller stora staters och folks fall och förderf.

Vidare anfördes icke. Den ifrågavarande Kongl. propositionen hänvisades till Stats-Utskottet; och skulle Herr Jöns Pehrssons ofvanstående yttrande dit åtfölja densamma.

§ 6.

Slutligen föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts nådiga proposition om anvisande å första hufvudtiteln af ett anslag för

Hennes Kongl. Höghet Hertiginnan af Dalarne och om betäckande af de utgifter, som föranledts af Hans Kongl. Höghet Hertigens af Dalarne frånfälle.

§ 7.

För andra gången bordlades Konstitutions-Utskottets utlåtande N:o 9, angående väckt motion om ändring i Riksdags-ordningens §§ 9, 12, 14 och 23.

§ 8.

Vid nu förnyad föredragning af Stats-Utskottets en gång bordlagda utlåtande N:o 7 angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, anförde

Herr Jöns Rundbäck: Då en stor mängd riksdagsärenden ännu föreligga till behandling, tillåter jag mig hemställa, om icke Kammaren, för tidens vinnande, ville besluta, att Stats-Utskottets utlåtande angående regleringen af utgifterna under femte hufvudtiteln må företagas till behandling nästa Torsdag.

Beträffande den af Herr Rundbäck sålunda gjorda framställning förklarade Herr Talmannen sig vilja samråda med Herr Talmannen i Första Kammaren.

Stats-Utskottets förevarande utlåtande N:o 7 blef härefter, på begäran, ånyo bordlagdt.

Likaledes bordlades för andra gången Stats-Utskottets utlåtanden N:is 36 och 44.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes:

Stats-Utskottets utlåtande N:o 11, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel; och

Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 4, angående villkoren för försäljning af bränvin.

Dessa ärenden blefvo nu för första gången bordlagda; och beslöts att desamma skulle sättas främst till föredragning vid Kammarens nästa sammanträde.

§ 10.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *A. P. Andersson* under 6 dagar från och med den 8 April.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammarens ledamöter åtskiljdes kl. $\frac{1}{4}$ 4 e. m.

In fidem

H. Husberg.

RÄTTELSER:

Sid. 23, rad. 15 nedifr. *står*: hufvudfrågor
läs: hufvudfrågan
» 27, » 19 uppifr. *står*: tillämpat
läs: tillämnat
» 47, » 9 nedifr. *står*: försinar
läs: försvinner.